

TEMA 5. LA CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DE L'INFANT (20-11-1989). IDEALS I REALITATS

Després de veure els antecedents històrics de documents internacionals que s'ocupaven de la protecció de la infància, abordem un estudi detallat d'un dels més rellevants instruments jurídics en relació amb la normativitat de protecció de drets de qualsevol tipus de la infància i accés a l'educació entès com a dret irrenunciable. A partir d'ací busquem establir la vertadera dimensió i realitat d'aquests drets endinsant-nos en el coneixement dels contextos i problemes que, especialment en el món en vies de desenvolupament, obstaculitzen la vertadera realització dels drets humans en el terreny de l'educació: subdesenvolupament; pobresa; analfabetisme; desescolarització; discriminació per gènere, classe, ètnia o cultura; treball infantil en totes les seues formes; infants soldat...

Professor P. Wilson Ferrús Peris
EDUCACIÓ I DRETS HUMANS
3r Pedagogia
Universitat de València

La Convenció sobre els Drets de l'Infant, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989.

Introducció

- Tractat internacional que estableix els drets humans bàsics i específics per a la infància, que s'han de protegir.
→ tota persona menor de 18 anys.
- No és una declaració sinó una convenció → No és una manifestació de bones intencions ètiques, sinó un instrument jurídicament vinculant per als estats que el ratifiquen: els obliga a actuar, a reconèixer els drets de la infància i l'adolescència i a assumir la responsabilitat de garantir la protecció i l'exercici dels drets humans de tots els menors de 18 anys.
- Reconeixement mundial que els xiquets i les xiquetes també tenen drets humans, que requereixen una atenció i una cura especial: Per això, calia una convenció especial destinada exclusivament a ells i elles.
→ No els Estats Units
- Ratificada per 196 països fins ara (el tractat amb més suport) → l'Estat espanyol el ratificà el 30-11-1990, en vigor el 5-1-1991.
→ implica: **1) revisar** la legislació interna, avaluar els serveis socials i els sistemes legislatius, sanitaris i educatius i revisar els recursos que s'hi destinen, **2) adoptar les mesures** necessàries per a assegurar-ne el compliment efectiu.

EL DOCUMENT

-Consta d'un preàmbul, tres parts i 54 articles.

-Reuneix per primera vegada en un sol document tots els drets (civils, polítics, econòmics, socials i culturals) d'infants i adolescents i estipula pautes en matèria d'atenció de la salut, l'educació i la prestació de serveis jurídics, civils i socials perquè queden garantits.

-A més d'instrument jurídic, esdevé una guia ètica i política per a fer efectius els drets de la infància i l'adolescència.

-Tots els drets s'articulen al voltant de **quatre principis fonamentals i generals**. Són el nucli de la Convenció i, a més de drets, són la base per a l'aplicació de tots els drets i la síntesi d'una nova actitud cap a la infància i l'adolescència:

- la no-discriminació (art. 2),
- la consideració de l'interès superior de l'infant (art. 3),
- el dret a la vida, la supervivència i al seu màxim desenvolupament (art. 6), i
- el dret a ser escoltat i que la seua opinió siga respectada (art. 12).

-El tractat va acompanyat de tres protocols facultatius

→ instrument legal adicional que complementen i amplien els tractats

- relatiu a la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització dels infants en la pornografia (25-5-2000, en vigor 18-1-2002),
- relatiu a la participació d'infants en els conflictes armats (25-5-2000, en vigor 12-2-2002), i
- relatiu a un procediment de comunicacions: permet al Comitè de Drets de l'Infant conèixer les denúncies individuals per vulneracions dels drets consagrats en la Convenció (19-12-2011, en vigor 14-4-2014).

Vet ací els quatre principis fonamentals i generals que ajuden a interpretar el Conveni en conjunt i orientar els programes nacionals en la seua aplicació.

Art. 2. La no-discriminació:

1. Els estats membres han de respectar els drets enunciats en aquesta Convenció i assegurar-los a tots els infants sota la seua jurisdicció sense cap mena de discriminació, independentment de la raça, el color, el sexe, la llengua, la religió, l'opinió política o d'altra mena, l'origen nacional, ètnic o social, la posició econòmica, la incapacitat física, el naixement o qualsevol altra condició de l'infant, dels pares o dels tutors legals.
2. Els estats membres prendran totes les mesures adequades per a assegurar que l'infant estiga protegit contra tota classe de discriminació o càstig per mor de la condició, les activitats, les opinions expressades o de les creences dels pares, tutors legals o familiars de l'infant.

Art. 3. L'interès superior de l'infant

1. En totes les accions que concerneixen l'infant, tant si són portades a terme per institucions de benestar social públiques o privades, tribunals de justícia, autoritats administratives o cossos legislatius, la consideració principal ha de ser l'interès primordial de l'infant.
2. Els estats membres es comprometen a assegurar als infants tota la protecció i atenció necessàries per a llur benestar, tenint en compte els drets i els deures dels pares, tutors legals o altres persones que en tinguen la responsabilitat legal i, amb aquest fi, han de prendre totes les mesures legislatives i administratives adequades.
3. Els estats membres han d'assegurar que les institucions, els serveis i el equipaments responsables de l'atenció o la protecció dels infants complisquen les normes establertes per l'autoritat competent, especialment pel que fa a la seguretat, la salubritat, el nombre i la competència del personal, i també que hi haja supervisió professional.

Art. 6. El dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament

1. Els estats membres reconeixen que tot infant té el dret intrínsec a la vida.
2. Els estats membres han d'assegurar al màxim possible la supervivència i el desenvolupament de l'infant.

Art. 12. El dret a ser escoltat i que la seua opinió siga respectada

1. Els estats membres han d'assegurar a l'infant amb capacitat de formar un judici propi el dret a manifestar la seua opinió en tots el afers que l'afecten. Les opinions de l'infant han de ser tingudes en compte segons la seua edat i maduresa.
2. Amb aquesta finalitat, l'infant ha de tenir especialment l'oportunitat de ser escoltat en qualsevol procediment judicial o administratiu que l'afecte, bé directament, bé per mitjà d'un representant o d'una institució adequada, d'acord amb les normes de procediment de la legislació.

Els 8 drets i llibertats civils:

- El nom i la nacionalitat (art. 7).
- La preservació de la identitat (art. 8).
- La llibertat d'expressió (art. 13).
- La llibertat de pensament, de consciència i de religió (art. 14).
- La llibertat d'associació i de reunions pacífiques (art. 15).
- La protecció de la vida privada (art. 16).
- L'accés a la informació pertinent (art. 17).
- El dret a no ser sotmès a tortures ni a altres maltractaments o càstigs cruels, inhumans o degradants (art. 37 a).

Entorn familiar i atenció alternativa:

- L'orientació parental (art. 5) i la responsabilitat dels pares (art. 18.1 i 18.2).
- La separació dels pares (art. 9)
- El reagrupament familiar (art. 10).
- Els trasllats il·límits i la retenció il·lícita (art. 11).
- El pagament de pensió alimentària (art. 27.4).
- La privació d'un medi familiar (art. 20).
- L'adopció (art. 21)
- L'examen periòdic de les condicions d'internament (art. 25).
- El abusos i negligències (art. 10), la recuperació física i pedagògica i la reinserció social (art. 39).

Salut bàsica i benestar:

- Amb discapacitat.
- Salut i serveis sanitaris.
- Seguretat social i serveis d'atenció a la infància (art. 26 i 18.3).
- Nivell de vida (27.1 a 27.3).

Educació i temps lliure:

- Dret a l'educació (art. 28).
- Objectius de l'educació (art. 29).
- Temps lliure i activitats culturals (art. 31).

Mesures de protecció especial:

- Refugiats (art. 22).
- Afectats per conflictes armats (art. 38), incloent-hi la recuperació física i psicològica i la reintegració social (art. 39)
- Conflictes amb la justícia (art. 40).
- Explotació econòmica, incloent-hi el treball infantil (art. 32).
- Abús de drogues (art. 33).
- Explotació i abús sexual (art. 34).
- Venda, tràfic i segrest (art. 34).
- Altres formes d'explotació (art. 36).
- Infants pertanyents a minories (art. 30).

(dinàmica de grup)

De l'articulat que conté la Convenció, quins drets podríem considerar DRETS CIVILS I POLÍTICS i quins DRETS ECONÒMICS, SOCIALS I CULTURALS?
Trobeu que podem parlar també de DRETS DE PROTECCIÓ? Quins serien?

EL CONTINGUT

Art. 1: *Definició d'infant*: s'entén per infant tot ésser humà menor de 18 anys, llevat que legalment haja aconseguit abans la majoria d'edat.

Art. 2: *No-discriminació*: tots els xiquets i xiquetes tenen els mateixos drets, no importa el seu color, la seua religió, la seua procedència o les idees dels pares. Els estats han de protegir els infants de qualsevol mena de discriminació.

Art. 3: *Interès superior de l'infant*: tota acció que es porte endavant en nom de l'infant ha d'estar basada en el seu interès i consideració. L'estat ha d'assegurar la protecció de l'infant, tenint en compte els drets i deures dels responsables legals.

Art. 4: *Assegurar l'aplicació dels drets*: l'Estat ha d'adoptar les mesures necessàries de tota índole per a fer efectius els drets reconeguts.

Art. 5: *Respectar responsabilitats, drets i deures dels responsables legals*: l'Estat els ha de proporcionar la guia adequada per a conèixer i exercir els seus drets.

Art.6: *Vida, supervivència i desenvolupament*: tots els xiquets i xiquetes tenen dret a viure i aconseguir el seu màxim potencial.

Art.7: *Nom i nacionalitat*: té dret a ser registrat després de nàixer i tenir un nom i una nacionalitat.

Art. 8: *Preservar i protegir la seua identitat*: l'Estat té l'obligació de respectar el dret a preservar la seua identitat i de protegir-la i restablir-la en cas de veure-se'n privat il·legalment.

Art. 9: *Separació dels pares*: dret a viure amb els pares: l'Estat vetlarà perquè no siguen separats dels pares contra la seua voluntat, tret que siga necessària per a l'interès primordial del mateix infant que té dret a mantenir contacte directe amb ambdós pares.

Art. 10: *Reunificació familiar*: dret dels infants i els pares a eixir o entrar de qualsevol país membre amb l'objectiu de reunificar la família o el manteniment de la relació entre pares i fills.

Art. 11: *Evitar retencions i trasllats il·límits*: l'Estat ha d'adoptar mesures per a lluitar contra les retencions i els trasllats il·límits d'infants a l'estranger, bé per un dels pares o bé per terceres persones.

Art. 12: Escoltar-lo i manifestar la seua opinió: dret a ser consultats sobre tot allò que l'afecte i que les seues opinions es tinguen en compte.

Art. 13: *Llibertat d'expressió*: dret a buscar, rebre i difondre informació i idees de tota mena amb l'única limitació que no perjudique els drets dels altres, la seguretat nacional, l'ordre públic, la salut o la moral.

Art. 14: *Llibertat de pensament, consciència i religió*: l'Estat ha de respectar aquest dret, guiats pels pares d'acord amb el desenvolupament de les seues facultats i amb les úniques limitacions legals.

Art. 15: *Llibertat d'associació i de reunió pacífica*: amb l'única limitació que establisca la llei i la protecció dels drets dels altres.

Art. 16: *Protecció de la vida privada i honor*: dret a no ser objecte d'ingerències en la seua vida privada, família, domicili i correspondència, i a no ser atacats en el seu honor i reputació.

Art. 17: *Accés a la informació adequada i beneficiosa*: l'Estat ha de protegir l'infant contra tota informació i material procedent dels mitjans de comunicació que siga perjudicial per al seu benestar i ha d'animar-los perquè difonguen informació que siga beneficiosa socialment i culturalment per a l'infant, produïsquen i difonguen llibres infantils, presten una atenció especial a les necessitats lingüístiques dels grups minoritaris.

Art. 18: *Responsabilitat dels pares i assistència de l'Estat*: ambdós pares tenen una responsabilitat comuna en l'educació i la criança de l'infant i l'Estat ha de proporcionar-los el suport i l'assistència necessària, equipaments i serveis, inclosos els serveis de guarda d'infants de pares que treballen.

Art. 19: *Protecció contra els maltractaments, violència, abusos, abandonament*: l'Estat ha de protegir l'infant i prendre totes les mesures legislatives, administratives, socials i educatives necessàries i establir mesures protectores, preventives, de seguiment i actuacions legals.

Art. 20: *Protecció i ajuda a l'infant privat del seu entorn familiar*: l'Estat li ha de procurar una atenció alternativa apropiada que substituïska l'atenció familiar o la col·locació en una institució apropiada, atenent el seu origen cultural, ètnic, lingüístic.

Art. 21 *Adopció*: ha de prevaldre sempre l'interès primordial de l'infant i es tindran en compte totes les garanties necessàries per a assegurar que l'adopció és admissible, així com les autoritzacions de les autoritats competents.

Art. 22: *Protecció i assistència humanitària a l'infant refugiat*: l'Estat ha de cooperar en la protecció i ajuda de l'infant que demana estatut de refugiat o que és considerat refugiat d'acord amb la llei. Cooperarà en la recerca dels pares o altres membres de la família perquè s'hi puga reunir i, en el cas que no els trobe, tindrà el mateix grau de protecció que qualsevol infant privat del seu medi familiar.

Art. 23: *Infants disminuïts mentalment o físicament*: dret a rebre atencions, educació i ensinistrament especials, destinats a assolir la seua autosuficiència i integració activa en la societat.

Art. 24: *Salut i serveis mèdics*: dret a gaudir del més alt nivell de salut possible i d'equipaments de tractament de les malalties i de restabliment de la salut, i l'Estat ha d'assegurar el seu dret a accedir a aquests serveis.

Art. 25: *Infant internat o en família d'acolliment*: dret a un seguiment i una avaluació periòdica del tractament que rep i de la seua salut física o mental.

Art. 26: *Seguretat i prestació social*: dret a ser beneficiari de la seguretat social i de les prestacions socials.

Art. 27: *Nivell de vida*: dret a un nivell de vida adequat al seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social; és responsabilitat primordial dels pares proporcionar-li'l i obligació de l'Estat posar en marxa les mesures necessàries perquè aquesta responsabilitat siga assumida de fet i en cas de necessitat han de donar ajut material i posar en marxa programes de suport (fonamentalment de nutrició, vestit i habitatge).

Art. 28: *Educació*: l'Estat té l'obligació d'assegurar el dret a l'educació, almenys en l'educació primària, que ha de ser gratuïta i obligatòria per a tothom, i facilitar l'accés a les altres etapes educatives, posant en marxa les mesures pertinents. L'aplicació de la disciplina escolar ha de respectar la dignitat de l'infant. S'ha de fomentar la cooperació internacional per a eliminar la ignorància i l'analfabetisme del món i facilitar l'accés als coneixements, especialment als PVD.

Art. 29: *Objectius de l'educació*: l'educació ha d'orientar-se a desenvolupar la personalitat, el talent i la capacitat; infondre el respecte als drets humans i les llibertats fonamentals; infondre el respecte envers els pares, la seua llengua, la seua identitat i i valors; preparar-lo per a una vida responsable en una societat lliure i guiats per la pau, tolerància, comprensió, igualtat...

Art. 30: *Minories ètniques, religioses o lingüístiques i pobles indígenes*: dret a gaudir de la seua pròpia cultura, a professar la seua pròpia religió i utilitzar la seua pròpia llengua.

Art. 31: *Esbarjo, jocs i activitats culturals*: dret al descans i a l'esplai, al joc i a les activitats d'esbarjo i a participar en la vida cultural i les arts; l'Estat ha de promoure i afavorir la participació plena i les activitats.

Art. 32: *Treball*: l'Estat ha de protegir l'infant contra l'explotació econòmica i de qualsevol treball nociu per a la seua salut, educació o desenvolupament; fixar edats mínimes d'admissió al treball; reglamentar les condicions i els horaris de treball; regular les multes i sancions als incompliments.

Art. 33. *Ús i tràfic d'estupefaents*: dret a ser protegits contra l'ús d'estupefaents i substàncies psicotròpiques; l'Estat ha de prendre les mesures adequades per a impedir que els infants siguen utilitzats en la producció il·lícita i en el tràfic.

Art. 34: *Explotació sexual*: dret a ser protegits de l'explotació i abús sexual, incloent-hi la prostitució i la seua utilització en pràctiques pornogràfiques.

Art. 35 i 36: *Segrest, venda, tràfic d'infants*: l'Estat ha prendre mesures per a impedir-ho i prevenir-ho.

Art. 37: *Tortura, tractament o càstig inhumà, privació de llibertat*: dret a ser protegit contra tota forma d'explotació, tortura i privació de llibertat; no serà sotmès a tortura, a penes o tractes cruels, inhumans, a la pena capital, a la presó perpètua ni a la detenció o empresonament il·legals o arbitraris; tot infant privat de llibertat ha de ser tractat amb humanitat, separat dels adults, en contacte amb la família i assistència jurídica ràpida.

Art. 38: *Conflictes armats*: l'Estat evitarà que els menors de 15 anys prenguen part en les hostilitats i que siguin reclutats; prendrà totes les mesures possibles per assegurar la protecció i atenció dels infants afectats per un conflicte armat.

Art. 39: *Recuperació i reintegració social*: l'Estat prendrà totes les mesures adequades perquè els infants víctimes de qualsevol forma d'abandó, tortura, abús.... o conflicte armat es puguin recuperar físicament i psicològicament i reintegrar-se en la societat.

Art. 40: *Enjudiciament de menors*: se li han de respectar els seus drets fonamentals, especialment el dret a beneficiar-se de totes les garanties d'un procediment equitatiu, de disposar d'assistència jurídica o d'altra mena oportuna per a la preparació i presentació de la seua defensa; s'intentarà evitar procediments judicials i la reclusió en institucions.

Art. 41: *La norma més favorable*: davant una disposició anàloga en aquesta Convenció i en una llei nacional o internacional, s'aplicarà la més favorable.

Art. 42-54: fan referència a l'aplicació i l'entrada en vigor del tractat:

- L'Estat té l'obligació de donar a conèixer a adults i infants els principis i les disposicions de la Convenció.
- Es crearà un Comitè dels Drets de l'Infant: examinaran els informes dels estats, que hauran de presentar en el termini de dos anys des de la seua ratificació i després cada cinc anys.
- Els estats han de difondre els resultats dels seus informes.
- Es podran realitzar estudis sobre qüestions concretes relacionades amb els drets de l'infant, a proposta del Comitè.
- Els organismes especialitzats de les Nacions Unides (OIT, OMS, UNESCO) i la UNICEF tindran dret a assistir a les reunions del Comitè. Hi podran també presentar informes i ser invitats a proporcionar assessorament, incloses les ONG amb estatut consultiu.

(dinàmica de grup)

Text complet “Convenció sobre els Drets de l’Infant”. UNICEF

https://formaciooberta.eapc.gencat.cat/contingutsdelscursos/ddi/020_convenciodretsinf/media/text_complet_cdi.pdf

<https://youtu.be/tgOM25RjuCU>

Yo quiero que a mi me quieran. Red de América Latina.

<https://www.youtube.com/watch?v=6F7ie1Z07aM>

We all have rights. UNICEF

Visualitzeu aquest vídeo i contesteu aquestes preguntes:

1. Quins drets dels infants s’hi reflecteixen?
2. A quins drets que penses que són importants no es fa referència en el vídeo?
3. En quins articles de la Convenció es poden trobar identificats?

Ara, visualitzeu aquest i contesteu:

1. En quins articles de la Convenció es reflecteix cadascun dels drets que s’hi esmenten?
2. En falta cap?

Després, feu aquestes activitats:

3. Estan garantits al nostre país? I al món? Poseu-ne exemples tan pròxims com siga possible.
4. Com a pedagogs, quines activitats o propostes posaríeu en marxa en la vostra comunitat educativa per a donar-los a conèixer? Podeu triar el Conveni en conjunt o alguns dels drets que s’hi inclouen. Especifiqueu també a qui us dirigiríeu i el temps.
5. Compareu el Conveni dels Drets de l’Infant amb la DUDH?

LA CONVENCIÓN DE LAS NACIONES UNIDAS SOBRE LOS DERECHOS DEL NIÑO. LA VERSIÓN PARA LOS NIÑOS

El término "niño" incluye tanto a los niños como a las niñas y a los y las adolescentes de distintos sexos.

La Convención de las Naciones Unidas sobre los Derechos del Niño es un importante acuerdo suscrito entre países, que se han comprometido a proteger los derechos de la infancia.

La Convención sobre los Derechos del Niño explica quiénes son los niños, cuáles son sus derechos y cuáles las responsabilidades de los gobiernos. Todos los derechos están ligados entre sí; todos son igual de importantes y no se puede privar a los niños de ninguno de ellos.

Este texto cuenta con la aprobación del Comité de los Derechos del Niño.

 Se considera niño a toda persona menor de 18 años.	 Todos los niños tienen todos estos derechos, sin importar quiénes sean, dónde vivan, la lengua que hablen, cuál sea su religión, su modo de pensar o su aspecto; si son niñas o niños, si tienen una discapacidad, o son ricos o pobres; y sin importar quiénes sean su padre, su madre y sus familias, ni lo que estos crean o hagan. No debe tratarse injustamente a ningún niño, por ningún motivo.	 Cuando los adultos tomen decisiones, deben pensar en cómo sus decisiones afectarán a los niños. Todos los adultos deberían hacer lo que sea mejor para los niños: es lo que se conoce como el interés superior del niño. Los gobiernos deben velar por que el padre y la madre (u otras personas cuando sea necesario) protejan y cuiden a los niños. Los gobiernos deben asegurar que las personas y entidades encargadas de cuidar de los niños lo hagan tomando en cuenta ese interés superior.
 Los gobiernos deben hacer todo lo posible para que cada niño de su país pueda disfrutar de todos los derechos mencionados en esta Convención.	 Los gobiernos deben permitir que las familias y comunidades guíen a sus niños para que, a medida que crecen, aprendan a ejercer sus derechos del mejor modo posible. Necesitarán menos orientación a medida que se van haciendo mayores.	 Cada niño tiene derecho a la vida. Los gobiernos deben asegurar que los niños sobrevivan y crezcan en todo su potencial.
 Los niños deben ser inscritos al nacer y recibir un nombre que el gobierno reconozca oficialmente. Los niños deben tener una nacionalidad (es decir, deben pertenecer a un país). Cuando sea posible, los niños deben conocer a su padre y su madre, y estos deberían cuidar de ellos.	 Los niños tienen derecho a una identidad; es decir, tienen derecho a una inscripción oficial de quiénes son, que incluya su nombre, nacionalidad y relaciones familiares. Nadie debería privarles de esto; pero si ocurre, los gobiernos deben ayudar al niño a que recupere su identidad enseguida.	
 No se debe separar a los niños de su padre y su madre, a menos que estos no los cuiden como es debido (por ejemplo, si el padre o la madre hacen daño al niño o le descuidan). Cuando el padre y la madre no vivan juntos, el niño debería permanecer en contacto con los dos, salvo que esto le perjudique.	 Si un niño vive en un país distinto que su padre y su madre, los gobiernos deberán permitir que el niño y su familia viajen para mantenerse en contacto y estar juntos.	 Los gobiernos deben impedir que se traslade a los niños al extranjero cuando esto sea contrario a la ley (por ejemplo, que secuestren al niño o que uno de los padres le retenga en el extranjero sin consentimiento del otro).
 Los niños tienen derecho a expresar su opinión sobre los asuntos que les afectan. Los adultos deben escuchar a los niños y tomarles en serio.	 Los niños tienen derecho a compartir libremente con los demás lo que aprenden, lo que piensan y lo que sienten, ya sea hablando, dibujando, escribiendo, o por cualquier otro medio, a menos que perjudique a otras personas.	 Los niños pueden elegir sus propias ideas, opiniones y religión, siempre que no impidan a otras personas disfrutar de sus propios derechos. La familia puede orientar a sus hijos para que a medida que crecen aprendan a usar correctamente este derecho.
 Los niños pueden formar grupos u organizaciones o unirse a ellos, y pueden reunirse con otros, siempre y cuando no perjudiquen con ello a otras personas.	 Cada niño tiene derecho a la vida privada. Las leyes deben proteger la privacidad de los niños, a su familia, su hogar, sus comunicaciones y su reputación (o su honra) contra cualquier agresión.	 Los niños tienen derecho a obtener información de internet, de la radio, la televisión, los periódicos y otros medios. Los adultos deben velar por que la información que reciben no sea dañina. Los gobiernos deben procurar que los medios de comunicación difundan información de muchas fuentes distintas, en lenguas que todos los niños puedan entender.

	El padre y la madre son los principales responsables de criar al niño. Si el niño no tiene padres, la responsabilidad recaerá en otro adulto al que se conoce como "tutor". Las familias y los tutores deben pensar siempre en lo que sea mejor para el niño, y los gobiernos deben ayudarles. Cuando un niño tenga padre y madre, los dos deben responsabilizarse de su crianza.		Los gobiernos deben proteger a los niños contra la violencia, el abuso y la desatención por parte de la persona que les cuida.		
	Cada niño al que su propia familia no pueda atender como se debe tiene derecho a que le cuiden personas que respeten su religión, su cultura, su lengua y otros aspectos de su vida.		Cuando se entregue a los niños en adopción, lo más importante es hacer lo que sea mejor para ellos. Cuando un niño no pueda ser cuidado en su país (por ejemplo, porque no se encuentre una familia que le acoga), se le podrá adoptar en otro país.		
	Los niños que se trasladan como refugiados desde su país de origen a otro país (porque no era seguro para ellos permanecer en su país), deben recibir ayuda y protección, y gozar de los mismos derechos que los niños nacidos en el país que les acoge.		Cada niño con discapacidad debería poder disfrutar de la mejor vida posible en la sociedad. Los gobiernos deben eliminar todas las barreras que impiden a los niños con discapacidad ser independientes y participar activamente en su comunidad.		Los niños tienen derecho a la mejor atención de la salud que se les pueda brindar, al agua limpia para beber, a una alimentación sana y a un entorno limpio y seguro en el que vivir. Todos los adultos y los niños deben disponer de información sobre cómo mantenerse seguros y saludables.
	Cuando se interne a los niños en establecimientos lejos de su hogar – por motivos de atención, protección o tratamiento de su salud – los gobiernos deben llevar un control periódico de la situación para verificar que todo va bien y que el lugar donde está el niño sigue siendo el más adecuado para él.		Los gobiernos deberían proporcionar dinero u otro tipo de asistencia para ayudar a los niños de las familias pobres.		Los niños tienen derecho a la alimentación, al vestido y a un lugar seguro donde vivir, para que puedan crecer del mejor modo posible. El gobierno debería ayudar a las familias y los niños que no puedan costearse estos bienes.
	Cada niño tiene derecho a recibir una educación. La educación primaria debería ser gratuita. La educación secundaria y superior deben estar al alcance de todos los niños. Se debería apoyar a los niños para que asistan a la escuela hasta completar el grado más alto posible. La disciplina que se imponga en las escuelas debería respetar los derechos de los niños, y nunca se debe recurrir a la violencia.		La educación de los niños debe ayudarles a alcanzar el pleno desarrollo de su personalidad, sus talentos y capacidades. Debería enseñarles acerca de sus propios derechos y a respetar los derechos, la cultura y las diferencias de los demás. Debería ayudarles a que vivan en paz y a proteger el medio ambiente.		
	Cada niño tiene derecho a emplear su propia lengua y su cultura y a practicar su religión, incluso si la mayoría de las personas del país donde vivan no las comparten.		Todos los niños tienen derecho al descanso, a relajarse, a jugar y a participar en actividades culturales y creativas.		Los niños tienen derecho a que se les proteja de realizar trabajos que sean peligrosos o nocivos para su formación, su salud o su crecimiento. Si los niños trabajan, tienen derecho a estar seguros en el trabajo y a que se les pague un salario justo.

 Los gobiernos deben proteger a los niños para impedir que consuman, produzcan o vendan drogas nocivas, o trafiquen con ellas.	 El gobierno debe tomar medidas para proteger a los niños de la explotación sexual (impedir que se aprovechen de ellos); en especial, debe evitar que se obligue a los niños a mantener relaciones sexuales a cambio de dinero o con el fin de tomar fotografías o filmar imágenes sexuales de ellos.	 Los gobiernos deben adoptar todas las medidas necesarias para impedir el secuestro o la venta de niños, o que se traslade a los niños a otros países o lugares con el fin de explotarlos (de aprovecharse de ellos).
 Los niños tienen derecho a que se les proteja frente a cualquier otra forma de explotación (otros modos de aprovecharse de ellos), aunque no se mencionen expresamente en esta Convención.	 Los niños acusados de incumplir la ley no deben ser asesinados ni torturados, ni sufrir tratos crueles; tampoco se les debe encarcelar de por vida, ni encarcelarlos con los adultos. La prisión debe ser siempre el último recurso y se aplicará sólo durante el menor tiempo posible. Los niños que estén en prisión deben recibir asistencia jurídica y se les debe permitir mantener contacto con sus familias.	 Los niños tienen derecho a que se les proteja en las guerras. Ningún niño menor de 15 años puede alistarse en el ejército ni participar en conflictos.
 Los niños tienen derecho a recibir ayuda cuando se les haya hecho daño, se les haya desatendido o maltratado o hayan sufrido una guerra, para que puedan recobrar su salud y su dignidad.	 Los niños acusados de incumplir la ley tienen derecho a recibir asistencia jurídica y un trato justo. Deben existir muchas soluciones para ayudar a que estos niños puedan reintegrarse y contribuir con sus comunidades. La prisión debe ser solo el último recurso.	
 Cuando las leyes de un país protejan los derechos de los niños mejor que esta Convención, deben aplicarse esas leyes.	 Los gobiernos deben informar activamente a los niños y los adultos sobre esta Convención, para que todos conozcan los derechos de la infancia.	 En estos artículos se explica cómo los gobiernos, las Naciones Unidas –en especial el Comité de los Derechos del Niño y UNICEF– y otras organizaciones colaboran para asegurarse de que todos los niños gocen de todos sus derechos.

Este texto cuenta con la aprobación del Comité de los Derechos del Niño.

LA NORMATIVA SOBRE ELS DRETS DE L'INFANT. PRECEDENTS

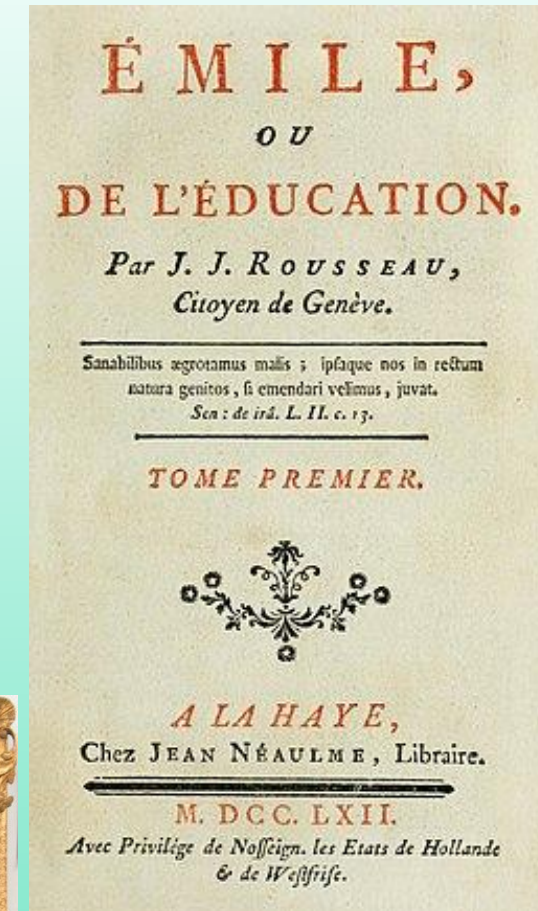
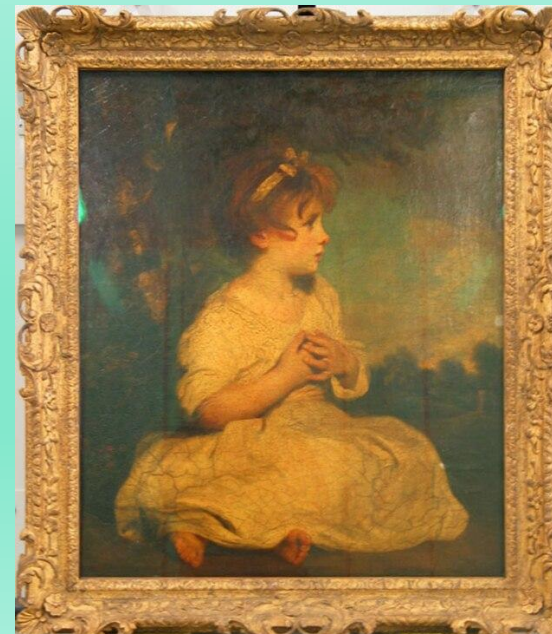
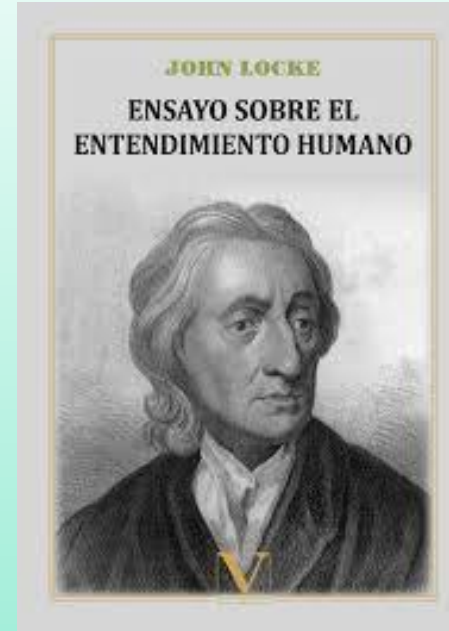
<https://www.unicef.org/es/convencion-derechos-nino/historia>

<https://www.humanium.org/es/historia/>

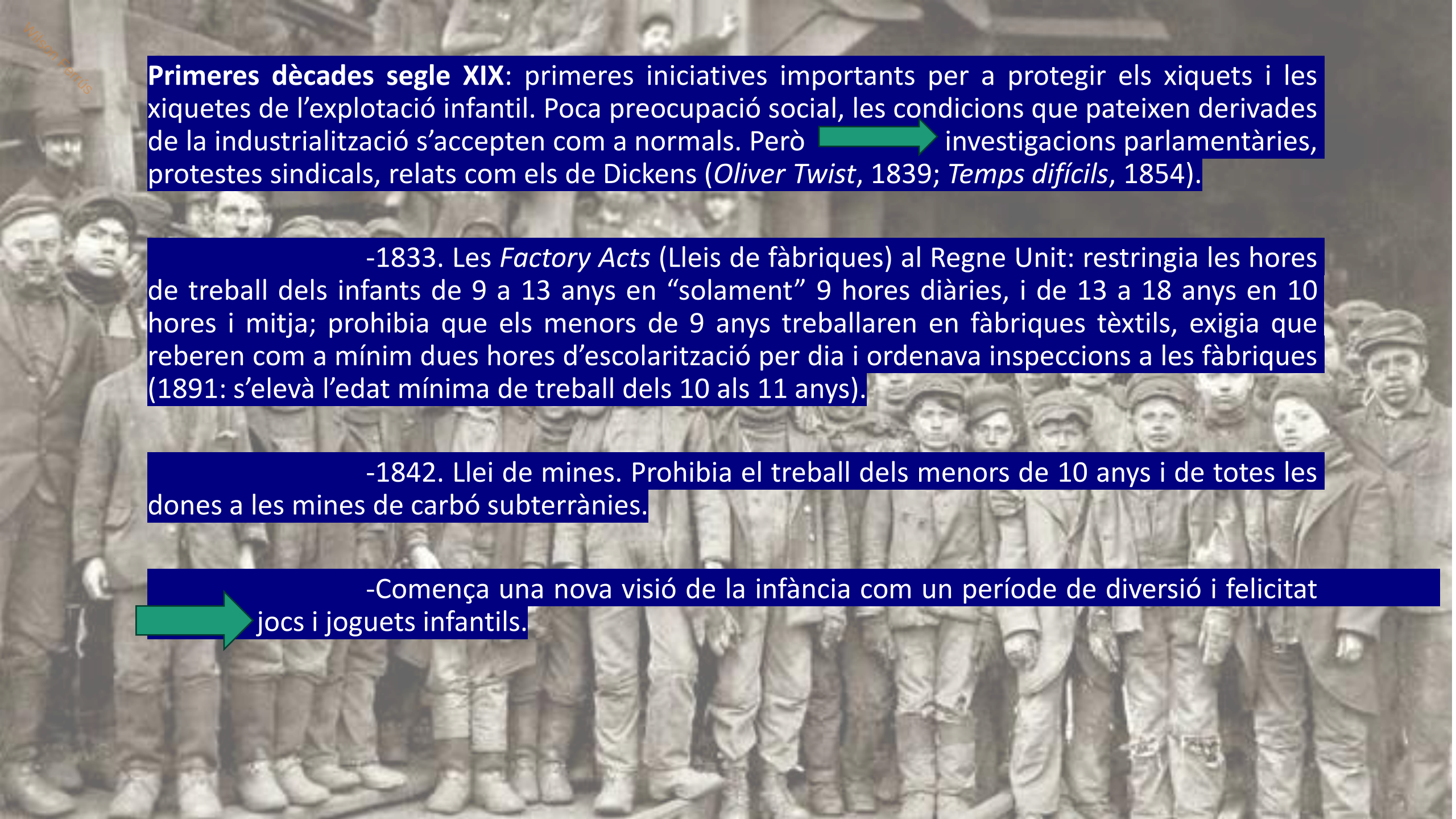
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4683188>

Segles XVII i XVIII: punt d'inflexió en la concepció de la infància i els seus drets:

- Noció d'infància.
- Els infants no són adults en miniatura.
- La infància és una etapa única i formativa en la vida amb característiques i necessitats específiques.
- Són diferents dels adults.
- Són una *tabula rasa* que cal omplir d'experiències i observacions.
- Cal evitar l'ús de la força.
- Han de ser el centre d'interès en l'educació.
- No són solament propietat dels pares, dels adults, sinó que són persones amb drets propis (a l'educació, la protecció, l'atenció...).
- Primeres accions paternalistes d'assistència i "protecció" als infants pobres (Anglaterra, Llei per a l'auxili dels pobres, 1601) .
- Primeres intervencions de l'Estat en el benestar dels infants, en especial en el camp de l'educació (Prússia, ensenyament primari obligatori, 1763).

, *L'edat de la innocència*, de Joshua Reynolds, 1788.

Primeres dècades segle XIX: primeres iniciatives importants per a protegir els xiquets i les xiquetes de l'explotació infantil. Poca preocupació social, les condicions que pateixen derivades de la industrialització s'accepten com a normals. Però → investigacions parlamentàries, protestes sindicals, relats com els de Dickens (*Oliver Twist*, 1839; *Temps difícils*, 1854).

-1833. Les *Factory Acts* (Lleis de fàbriques) al Regne Unit: restringia les hores de treball dels infants de 9 a 13 anys en “solament” 9 hores diàries, i de 13 a 18 anys en 10 hores i mitja; prohibia que els menors de 9 anys treballaren en fàbriques tèxtils, exigia que reberen com a mínim dues hores d'escolarització per dia i ordenava inspeccions a les fàbriques (1891: s'elevà l'edat mínima de treball dels 10 als 11 anys).

-1842. Llei de mines. Prohibia el treball dels menors de 10 anys i de totes les dones a les mines de carbó subterrànies.

→ -Comença una nova visió de la infància com un període de diversió i felicitat
jocs i joguets infantils.

Segona meitat segle XIX-principis del XX: naix el moviment social en defensa dels drets de l'infant. Apareixen organitzacions i comitès internacionals que lluiten pel benestar i els drets dels infants. Molts estats participen en els debats sobre la definició de l'infant, les formes de protegir-lo, el treball infantil i el paper de l'educació. També societats mèdiques, educatives o higienistes (reformadors) pels problemes de la mortalitat infantil i les condicions econòmiques.

-Auge de la literatura infantil: primera edat d'or de la literatura infantil (Christian Andersen, la comtessa de Ségur, els germans Grimm, Wilde, Lewis Carroll, Stevenson, Kipling, Collodi, Francisco Martínez de la Rosa, Antonio de Trueba, Coloma...). Llibre fundador del gènere escolar: *Tom Brown's School Days* de Tomas Hughes, 1857.

-1900: Ellen Key (pedagoga, escriptora, feminista sueca) publica *El segle dels infants*. Abans; Jules Vallès, *L'enfant* (1879) i Kate Douglas Smith Wiggin, *Children's Rights: A Book of Nursery Logic* (1892).

-Emergeixen sistemes d'educació nacional a Europa i als Estats Units.

-Celebració de congressos internacionals:

-1883: primer Congrés Internacional de Protecció a la Infància (París).

-1905: primer Congrés Internacional de Gotes de Llet (París). El segon a Brussel·les (1907), el tercer a Berlín (1911).

-Altres congressos nacionals: sobre tribunals tutelars de menors (Alemanya, 1913); pornografia infantil (França, 1911); colònies infantils (Anglaterra, França, 1911)...

-1902: la Conferència de la Haia sobre Dret Internacional Privat reconeix l'interès de l'infant com a criteri fonamental en la custòdia del menor.

-1908. Es funden els *Boy Scouts* per Sir Baden-Powell.

-Nombroses associacions de protecció a la infància a Europa i als Estats Units (ací 350 en 1911).

-1919: Eglantyne i Dorothy Jebb funden Save the Children Fund. Es funda també la Lliga de Societats de la Creu Roja. La Societat de Nacions crea el Comitè de Protecció de la Infància (els drets dels infants s'internacionalitzen).

-1920: Save the Children i el Comitè de la Creu Roja Internacional organitzen la Unió Internacional de Salvació de l'Infant.

LA NORMATIVA SOBRE ELS DRETS DE L'INFANT ABANS DE LA CONVENCIÓ

<https://www.unicef.org/es/convencion-derechos-nino/historia>

<https://www.humanium.org/es/historia/>

1924: Declaració de Ginebra sobre els Drets de l'Infant, aprovada per la Societat de Nacions i precursora de la Declaració Universal dels Drets de l'Infant de 1959. Redactada per l'activista social anglesa i fundadora de Save the Children, primera ONG independent dedicada a la infància, Eglantyne Jebb al febrer de 1923. Conté 5 articles:

- Els infants han de rebre els mitjans necessaris per al seu desenvolupament normal, tant material com espiritual.

- L'infant que té gana s'ha d'alimentar, s'ha d'alletar; l'infant que està malalt s'ha de cuidar, s'ha d'ajudar l'infant retardat, s'ha de recuperar l'infant delinqüent, i s'ha d'acollir l'orfe i l'abandonat i donar-los suport.

- L'infant ha de ser el primer a rebre alleujament en moments de dificultat.

- L'infant s'ha de posar en condicions de manutenció i s'ha de protegir contra qualsevol forma d'explotació.

- L'infant s'ha de criar amb la consciència que ha de dedicar el talent al servei dels altres.

Es reconeixen les necessitats fonamentals dels xiquets i les xiquetes: es posa més èmfasi en els deures de l'adult envers els infants que sobre els drets dels infants.

Se centra en el seu benestar i reconeix el seu dret al desenvolupament, assistència, auxili i protecció.

És la primera vegada que són reconeguts drets específics per a la infància en un text internacional.

No té cap força vinculant per als estats.

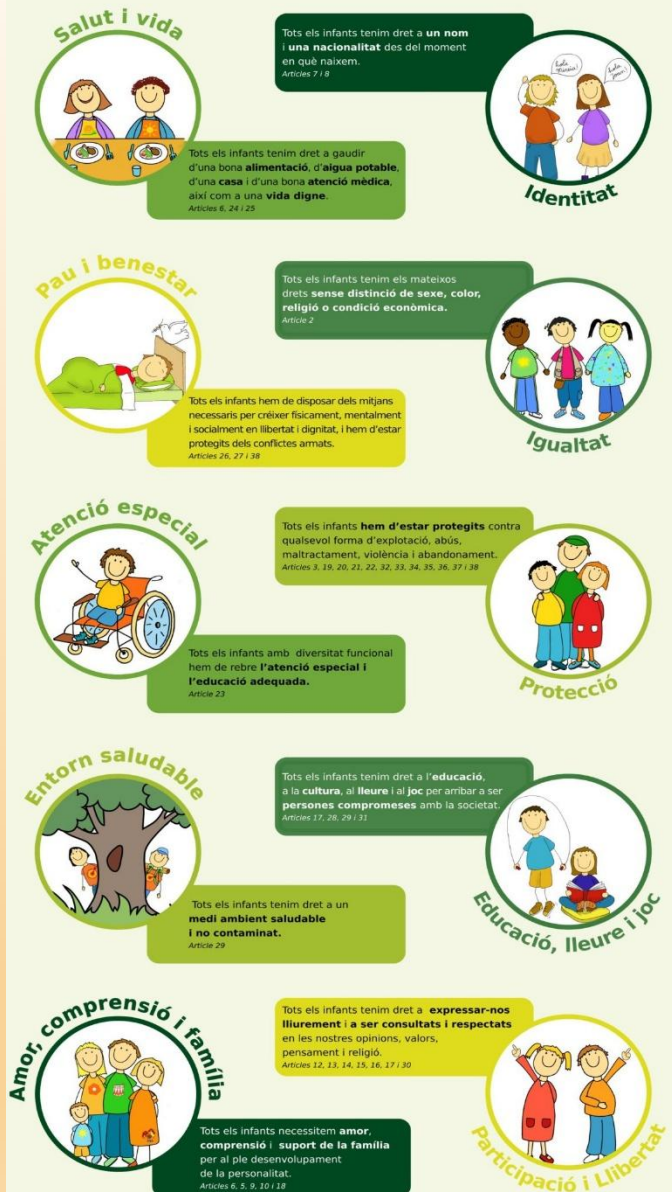
1946: Les Nacions Unides creen **UNICEF**, amb el nom de Fons Internacional d'Emergència de les Nacions Unides per a la Infància, amb la finalitat de prestar ajuda d'emergència a milions de xiquets i xiquetes d'Europa, l'Orient Mitjà i la Xina després de la Segona Guerra Mundial. L'any **1953** es convertirà en un **organisme permanent** dins del sistema de l'ONU, encarregat d'ajudar l'infant i l'adolescent, junt amb les seues famílies, arreu del món i protegir els seus drets.

1948: Les Nacions Unides aproven la **DUDH: l'art. 25** reconeix el dret de les mares i els infants a obtenir ajuda i assistència especials i protecció social (amb independència de si l'infant ha nascut dins del matrimoni o no). Important per a tractats posteriors.

1959: Les Nacions Unides aproven la **Declaració dels Drets de l'Infant**. Basada en l'estructura i el contingut de la de 1924, ampliava els principis. Tampoc era jurídicament vinculant ni disposava de mecanismes d'aplicació. Conté 10 drets:

- al benestar
- a la identitat
- a la protecció contra la violència
- a la salut
- a la participació i a ser escoltat
- a la igualtat
- a la comprensió i afecte en família
- a la pau
- al joc i al lleure
- a anar a escola

Els infants tenim drets!

Els drets dels infants

1966: S'aprova el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics i el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals. En tots dos es promou la protecció de la infància contra l'explotació i el dret a l'educació. Els estats membres de l'ONU es comprometen a complir-los.

1968: En la Conferència Internacional de Drets Humans s'avaluen els progressos dels països en matèria de drets humans des de l'aprovació de la DUDH, es posa en marxa un programa de treball per al futur i es reforça el compromís amb la defensa dels drets humans.

1973: L'Organització Internacional del Treball (OTI), l'organisme especialitzat de l'ONU que s'ocupa dels temes relatius al treball i les relacions laborals, fundat en 1919, aprova la Convenció 138, que fixa en els **18 anys l'edat mínima per a poder realitzar treballs que puguin resultar perillosos per a la salut, la seguretat o la moral de les persones.**

Wilson Peris

1974: Les Nacions Unides **exhortaven** els estats membres a **observar la Declaració sobre la Protecció de la Dona i l'Infant en Estats d'Emergència o de conflicte Armat**, que prohibia l'empresonament i els atacs contra dones i infants que formaren part de la població civil i defensava la inviolabilitat dels drets de les dones i dels infants en contextos de conflicte armat.

<https://www.acnur.org/fileadmin/Documentos/BDL/2002/1293.pdf?file=t3/fileadmin/Documentos/BDL/2002/1293>

1978: La Comissió de Drets Humans de l'ONU presenta el **primer projecte de Convenció sobre Drets de l'Infant** davant un grup de treball constituït per estats membres, agències i organitzacions intergovernamentals i no governamentals.

1979: Les Nacions Unides aproven la **Convenció sobre eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, que protegeix els drets humans de les xiquetes i les dones** i declara l'any 1979 (per commemorar el 20è aniversari de la Declaració dels Drets de l'Infant de 1959) **"Any Internacional de la Infància"**. UNICEF hi té un paper central. Això serà el **punt de partida per a la constitució del grup de treball que haurà de redactar una Convenció sobre els Drets de l'Infant** jurídicament vinculant.

1985: Les Nacions Unides aproven les **Regles Mínimes de les Nacions Unides per a l'Administració de la Justícia de Menors** (Regles de Beijing), on s'estableixen les **normes que s'han de seguir en el tractament dels menors en conflictes amb la llei**. Tracten de garantir que el sistema de justícia per als menors s'administre de manera justa, imparcial i equitativa i propicie la rehabilitació, la intimitat i la privació de la llibertat com a últim recurs.

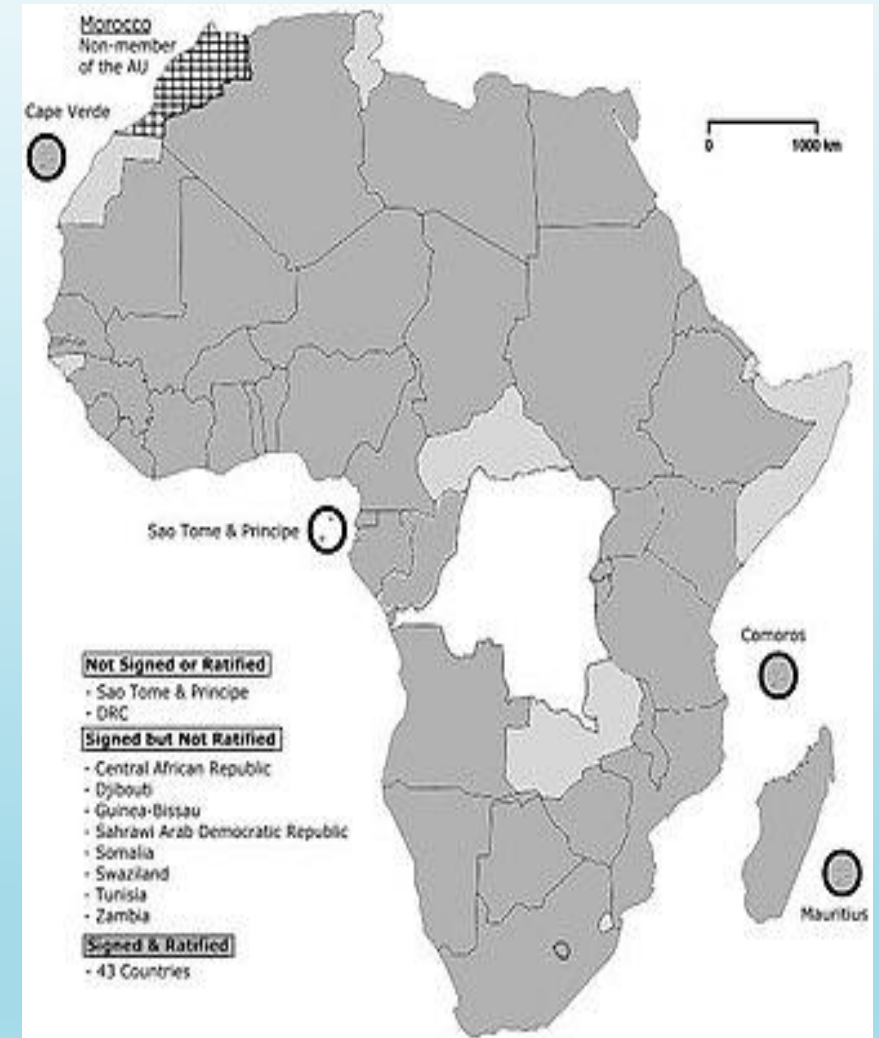
1989: CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DE L'INFANT

LA NORMATIVA SOBRE ELS DRETS DE L'INFANT DESPRÉS DE LA CONVENCIÓ

1990: Cimera Mundial en favor de la Infància, celebrada a Nova York i convocada i organitzada per UNICEF. 71 caps d'estat i de govern aprovaren una declaració i un **pla d'acció per a la supervivència, la protecció i el desenvolupament de l'infant**. Important perquè es va establir un **compromís mundial amb el benestar infantil i s'assentaren les bases per al compliment dels objectius establerts en la Convenció sobre els Drets de l'Infant**, que aquell mateix any entrava en vigor.

1990: S'aproven les directrius de les Nacions Unides per a la prevenció de la delinqüència juvenil (Directrius de Riad). Estableix estratègies dirigides a la prevenció efectiva de la criminalitat i a la protecció dels joves en situació d'alt risc, fonamentades en l'educació en valors, el suport familiar i comunitari, la inclusió social, la protecció contra factors de risc i la col·laboració interinstitucional.

1990: L'Organització per a la Unitat Africana aprova la Carta Africana dels Drets i el Benestar de l'Infant. S'ocupa de qüestions específiques dels infants i adolescents africans. Ratificada per 50 estats membres de la UA. L'art. 22 obliga els estats signants a **adoptar les mesures necessàries per a garantir que cap infant prenga part directament en les hostilitats, especialment abstenint-se de reclutar-los**. Va ser complementada amb la Declaració de Maputo sobre la utilització dels infants com a soldats (1999).

1991: Experts d'UNICEF, Save the Children, Defence for Children International i altres organitzacions es reuniren per tal **d'estudiar i avaluar per primera vegada l'aplicació i el compliment de la Convenció sobre els Drets de l'Infant per part de diversos estats**, després de presentar els seus informes. Aquesta reunió portà a la creació formal de la **Xarxa d'Informació dels Drets de l'Infant l'any 1995**.
<https://home.crin.org/>

1999: L'OTI aprova, amb la col·laboració d'UNICEF, el "**Conveni sobre les pitjors formes de treball infantil**". Estipula les **cinc formes més greus de treball infantil** que s'han d'erradicar i prohibir (esclavitud i pràctiques similars; treball obligatori o forçós; prostitució, pornografia o espectacles relacionats; activitats il·lícites; que suposen riscos per a la salut, la seguretat o la moralitat) per tal d'establir prioritats en la lluita contra el treball infantil, oferir suport als menors víctimes i proporcionar-los solucions adaptades a cada situació.

2000: Les Nacions Unides aproven **dos protocols** facultatius de la Convenció sobre els Drets de l'Infant de 1989 que **obliga** els estats a prendre mesures per a **impedir, prohibir i perseguir l'ús dels menors en dos àmbits: els conflictes armats i la venda, explotació i abús sexual**.

2002: Les Nacions Unides aproven, després de la celebració d'una sessió especial en favor de la infància, el programa “**Un món apropiat per a l'infant**”. Descriu **objectius específics per a millorar les perspectives de la infància** al llarg de la dècada següent.

2006: UNICEF, junt amb l'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte, aproven el “**Manual per a quantificar els indicadors de la justícia de menors**”, que ha de permetre als governs **avaluar la situació dels seus sistemes de justícia juvenil i fer les reformes que siguin necessàries**.

2006: Es presenta en l'Assemblea General l'**informe i les recomanacions de l'estudi de les Nacions Unides sobre violència contra la infància**.

<https://observatoriodelainfancia.mdsocialesa2030.gob.es/productos/pdf/informeMundialSobreViolencia.pdf>

2009: Les Nacions Unides aproven les “**Línies directrius sobre les modalitats alternatives d'atenció a la infància**”. Tracta de protegir els menors que han perdut o estan en risc de perdre l'atenció familiar, promovent suport i atenció perquè continuen en l'àmbit familiar i procurant l'ús de l'atenció alternativa com a últim recurs. Defensa el principi de l'interès superior de l'infant i la preferència per l'atenció en l'àmbit familiar a fi de garantir el benestar del menor.

2011: S'aprova el **protocol** facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant de 1989 **relatiu a les comunicacions**. El Comitè dels Drets de l'Infant pot presentar denúncies d'incompliments i vulneracions dels drets de l'infant i portar a terme investigacions.

2015: Somàlia i el Sudan del Sud ratifiquen la Convenció sobre els Drets de l'Infant. Se situa en els 196 països. Només els Estats Units segueixen sense ratificar-lo.

(dinàmica de grup)

-EN QUIN PUNT ENS TROBEM? ES COMPLEIXEN I RESPECTEN ELS DRETS DE L'INFANT ARREU DEL MÓN? CONTINUEN VIOLANT-SE ELS SEUS DRETS?

-S'HAN COMPLIT ELS OBJECTIUS MARCATS PER LES NACIONS UNIDES PEL QUE FA A LA PROTECCIÓ I RESPECTE ALS DRETS DE L'INFANT?

-QUINA ÉS LA SITUACIÓ ACTUAL RESPECTE A LA INFÀNCIA I ELS REPTES QUE TÉ LA SOCIETAT EN AQUEST TEMA?

-QUÈ MÉS HI PODEM FER, COM A INDIVIDUS I COM A SOCIETAT?

Trieu alguna d'aquestes violacions dels drets de la infància i de vulneració dels tractats internacionals i marcs legals i expliqueu-ho a classe (desplaçaments, migracions, educació, sanitat, seguretat, explotació, abús, venda, mutilació genital, casaments obligatoris, treball infantil, alimentació, mortalitat...).

<https://www.unicef.org/es/historias/ninos-en-la-mira-seis-graves-violaciones-contraninos-en-tiempos-de-guerra>
(violacions greus dels drets de la infància en guerra)

<https://www.amnesty.org/es/what-we-do/child-rights/>
(com es vulneren els drets dels xiquets i les xiquetes?)

<https://www.savethechildren.es/ca/notespremsa/el-nombre-de-violacions-greus-de-drets-contranens-i-nenes-en-zones-de-conflicte-va>
(informe de Save the Children; enllaç a altres temes en “¿Qué hacemos?”)

<https://www.savethechildren.es/actualidad/informe-no-la-guerra-contrala-infancia-2023> (conflictes armats)

<https://www.juventudeinfancia.gob.es/sites/default/files/violencia/informeMundialSobreViolencia.pdf> (informe mundial sobre la violència contra el xiquet i la xiqueta)

<https://www.savethechildren.es/notasprensa/abusos-sexuales-menores-en-8-de-cada-10-casos-el-agresor-es-una-persona-conocida-o-del> (abusos sexuals a menors)